PRO-YOUTH

priručnik

POKRENITE VLASTITI PROJEKT U KULTURNOM TURIZMU!

Teorija, radni listovi i praktični primjeri koji vam mogu pomoći da steknete vještine potrebne za ulazak na tržište rada - kombinirajući teoriju, projektno učenje te učenje kroz rad.

RADNA CJELINA 1

Uvod u menadžment kulturne baštine

PRO-YOUTH

WWW.ZNANJENADJELU.HR

Erasmus+ / Suradnja za inovacije i razmjena dobre prakse
Strateško partnerstvo za strukovno obrazovanje i osposobljavanje

Naziv projekta:
PRO-YOUTH: međunarodni programi učenja kroz rad u područje kulturnog turizma

Erasmus+ referentni broj projekta:
2018-1-DE02-KA202-005203

Trajanje:
01/10/2018 - 31/03/2021

Projektni koordinator:
European Foundation for Education, Njemačka

Projektni partneri:
Association for Education and Sustainable Development, Rumunjska
Bulgarian Industrial Assotiation, Bugarska
Zaklada Znanje na djelu / Stiftung Wissen am werk, Hrvatska
Promimpresa, Italija

PRO-YOUTH INTELEKTUALNI REZULTAT 3: PRIRUČNIK

Naslov originala: Pro-Youth / Develop your own cultural project!

Autorice:
Krisztina Tóth, European Foundation for Education
Iva Silla, Zaklada Znanje na djelu
Luka Jakopčić, Zaklada Znanje na djelu

Dizajn priručnika na platformi Canva.com Benedetta Agostoni, Zaklada Znanje na djelu

Urednice:
Dunja Vuković, Zaklada Znanje na djelu,
Ágnes Sebestyén, European Foundation for Education
Krisztina Tóth, European Foundation for Education

Prijevod s engleskog na hrvatski jezik: Lidija Milenkov-Ečimović (poglavlja 1, 3), Iva Silla (poglavlje 2), Ivana Kučinić (poglavlje 4)

Fotografija na naslovnici: © Canva.com
© 2020 Autori. Izdavač: Zaklada Znanje na djelu.

Ovo je materijal za učenje s otvorenim pristupom pod licencom CC BY-NC-ND 4.0. (creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Sufinancirano sredstvima programa Europske unije Erasmus+

Ova publikacija izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

POKRENITE VLASTITI PROJEKT U KULTURNOM TURIZMU!

RADNE CJELINE

1
UVOD U MENADŽMENT KULTURNE BAŠTINE
Autorica: Krisztina Tóth, European Foundation for Education, Germany

2
OD IDEJE DO REALIZACIJE
Autorica: Iva Silla, Zaklada Znanje na djelu, Hrvatska

3
MARKETING I KOMUNIKACIJA
Autorica: Krisztina Tóth, European Foundation for Education, Germany

4
RADIONICA KREATIVNOG PISANJA
Autor: Luka Jakopčić, Zaklada Znanje na djelu, Hrvatska

UVOD

Rad u kulturnom turizmu uključuje mnogo projektnog rada. Prije izrade ovog priručnika, zamolili smo brojne stručnjake koji rade u području kulture i turizma da nam ispričaju svoja viđenja te industrije, te koja znanja i vještine smatraju neophodnim kod zaposlenika (vidi PRO-YOUTH INTELEKTUALNI ISHODI 1 Metodološki okvir za više informacija). Kao što je istraživanje pokazalo, najpotrebnije vještine, na primjer vještine komunikacije i sposobnost za timski rad također su vještine koje se kroz projektnu nastavu mogu jako dobro usavršiti u relativno kratkom vremenskom periodu.

ZAŠTO PROJEKTNA NASTAVA?

Imate li dobru ideju vezanu za kulturnu baštinu ili turizam? Zanima li vas kako te ideje pretočiti u praksu? Treba li vam pomoć u poduzimanju sljedećih koraka, ali oslanjanje na teoriju nije za vas? Ako je vaš odgovor da, onda je ovaj priručnik za vas. Svrha ovog priručnika je voditi vas od pronalaska dobre ideje do izrade vašeg vlastitog kulturnog projekta. Koncept projektne nastave podrazumijeva usvajanje novih vještina i kompetencija istovremeno ih primjenjujući na stvarnim projektima – upravo to ovu metodu čini vrlo učinkovitom. U projektnoj nastavi, imate priliku sve isprobati čim naučite nešto o tome: usmjereni ste na stvaranje svog vlastitog projekta, na kraju shvatite da ste usvojili mnoštvo korisnih novih vještina.

“U projektnoj je nastavi projekt sredstvo za podučavanja važnih znanja i vještina koje učenici trebaju usvojiti. Projekt obuhvaća i u zajednički okvir stavlja nastavni plan i program i poučavanje.” (PBLWorks.org)

Zahvaljujući svojoj složenoj prirodi, projektna nastava pomaže usavršiti nekoliko vještina, kao što su kritičko razmišljanje, rješavanje problema, timski rad, komunikacija i kreativnost.

UVOD U MENADŽMENT KULTURNE BAŠTINE

PHOTO BY CANVA

1

POGLAVLJA

1.
IUVOD U MENADŽMENT KULTURNE BAŠTINE

2.
KULTURNA BAŠTINA U VAŠEM OKRUŽENJU

AUTOR FOTOGRAFIJE: JACOB MORCH

POGLAVLJE 1

UVOD U MENADŽMENT KULTURNE BAŠTINE

RAZMISLIMO

- Što je kulturna baština i kako se manifestira u svakodnevnom životu?
- Koja je razlika između materijalne i nematerijalne baštine?
- Koju ulogu kultura igra u osnaživanju zajednice i koheziji društva?
- Koja je poveznica između kulturne baštine i turizma?

Kultura nas okružuje u svakodnevnom životu, pomislite samo na arhitekturu u svom gradu, na filmove koje gledate ili festivale koje posjećujete. Kultura je esencijalan dio našeg svakodnevnog života i zajednice, ali i značajan povod za otkrivanje novih gradova i regija. Europska komisija procjenjuje da 4 od 10 turista u Europi svoju destinaciju za putovanje odabire prema njezinoj kulturnoj ponudi. Kultura se manifestira u velikoj raznolikosti medija, uključujući, ali ne i ograničujući se na umjetnost, arhitekturu, glazbu, književnost, kinematografiju, kulturne tradicije, kuhanje i religije.

Baština je sveobuhvatni termin koji se odnosi na “nekoga ili nešto što netko ili kolektiv smatraju vrijednim cijenjenja, očuvanja, katalogiziranja, izlaganja, obnove, divljenja.” (Kersel & Luke, 2015: 71)

Kada govorimo o kulturnoj baštini, spomenici i druge građevine često su prva stvar koja nam padne na pamet, koje su dio materijalne kulturne baštine. Materijalna kulturna baština obuhvaća sve što je fizički artefakt, kao što je građevinska baština i drugi materijalni objekti. Kulturna baština, međutim, može biti i nematerijalna te također dolazi u mnogo različitih oblika, kao što je scenska umjetnost, društvene prakse, rituali, svečanosti te tradicionalni zanati, koji su se prenosili s generacije na generaciju te se smatra da imaju društvene vrijednosti (UNESCO).

Značaj kulturne baštine u vidu gospodarskih, društvenih i ekoloških koristi je neporeciv. Izvješće Europske unije “Getting Cultural Heritage to Work for Europe” (2015) naglašava da inovativni pristup kulturnoj baštini ne pridonosi samo gospodarskom rastu kroz investicije i stvaranje novih radnih mjesta. Kulturna baština također pridonosi povećanju integracije i uključenosti u društvo s obzirom da se na kulturu može gledati kao na “zajednički jezik” među narodima, stvarajući priliku za dijeljenje iskustva i slavljenja.

Kulturna baština ne može biti odvojena od konteksta u kojemu je smještena, mjesta i ljudi kojima je okružena, te bi to također trebalo biti uzeto u obzir pri donošenju ideje o projektu. Nematerijalna kulturna baština nije važna samo zbog svoje umjetničke ili društvene vrijednosti, već možda, ono što je još važnije, zbog toga što je temeljena na zajednici. Pomaže osnažiti grupni identitet zajednice i ovisi o onima koji imaju znanje i vještine potrebne da se kulturna baština održi na životu. To znači da članovi zajednice, kao što ste vi, mogu imati aktivnu ulogu u oblikovanju budućnosti vaše zajednice.

Kada je riječ o usmjeravanju projekta na razvoj lokalne zajednice, postoje dva pristupa kojima se može okrenuti: pristup 'odozdo prema gore' ili 'odozgo prema dolje'.

- **Pristup 'odozdo prema gore'** lokalnu zajednicu stavlja u središte razvoja projekta te naglašava njezinu uključenost. To znači da članovi zajednice, kao što ste vi, mogu imati aktivnu ulogu u postavljanju ciljeva i oblikovanju projekta za vrijeme njegove implementacije

- **S pristupom 'odozgo prema dolje'** projekt vode vanjski akteri, stručnjaci ili organizacije za financiranje, s malo prostora za uključivanje zajednice u razvoj projekta.

KUĆE U BURANU.
AUTOR FOTOGRAFIJE: CHAÏT GOLI, PEXELS

PRIMJERI KULTURNIH DOGAĐANJA KOJE SU POKRENULI ČLANOVI/ZAJEDNICE KAO ŠTO STE VI:

EXAMPLE

BUDAPEST100

budapest100.hu

Budapest100 je urbani festival koji slavi graditeljsku baštinu otvarajući vrata stogodišnjih građevina u Budimpešti. Festival u cijelosti organiziraju volonteri i stanari zgrada, koji organiziraju arhitektonske obilaske, izložbe fotografija, koncerte i druge aktivnosti unutar građevina koje sudjeluju. Prvi festival održao se za proljetnog vikenda 2011. te je tijekom nadolazećih godina znatno narastao sa sve više sudjelujućih građevina i volontera. Program je usmjeren na pričanje priča i izgradnju zajednice: posjetitelji nemaju priliku naučiti samo o povijesti građevina, već u mnogo slučajeva uz to mogu slušati osobne priče njihovih stanara. Sada se metodologija festivala Budapest100 prilagođava i drugim gradovima kroz mrežu nazvanu "Uđite! – poslušajte što vam kuće pričaju".

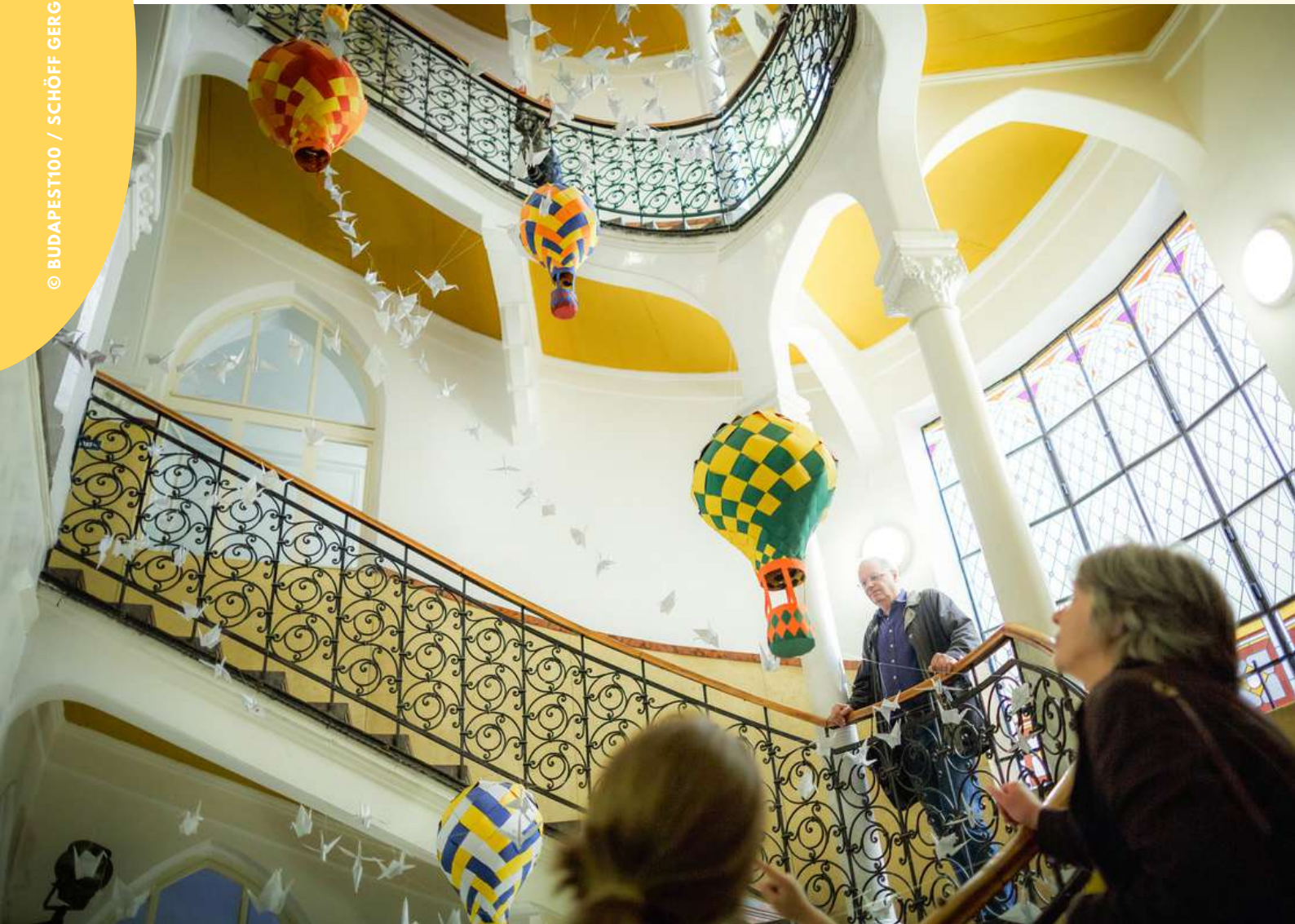

© BUDAPEST100 / SCHÖFF GERGELY 2016

FESTIVALETTERATURA

www.festivaletteratura.it

Festivaletterature je književni festival koji se od 1996. svake godine održava u Mantovi, mjestu svjetske baštine na sjeveru Italije. Kao lokalnu inicijativu pokrenulo ga je osam lokalnih stanovnika Mantove, a sada je festival postao jedan od najiščekivanijih kulturnih događanja u gradu, kada književna događanja na pet dana svakog rujna ispunjavaju ulice renesansnog grada. Festival je moguće organizirati zahvaljujući stotinama volontera, kao i lokalnim poduzetnicima koji sponzoriraju događanje.

FESTIVALETTERATURA U MANTOVI.
© LIFEGATE.IT

PRIMJERI KULTURNIH DOGAĐANJA KOJA SU NASTALA PRISTUPOM 'ODOZGO PREMA DOLJE'

EUROPSKA PRIJESTOLNICA KULTURE

ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en

Europska prijestolnica kulture (European capital of culture, ECOC) je europska inicijativa koja za cilj ima prikazati kulturnu raznolikost Europe. Svake se godine dva grada odabiru za prijestolnice kulture, te tu titulu zadržavaju godinu dana. Za to se vrijeme u odabranim gradovima organizira povećan broj kulturnih događanja, s kojima se želi oživjeti gradove, povećati njihovu međunarodnu vidljivost te potaknuti društveni, ekonomski i kulturalni razvoj, kao i turizam.

Gradovi u zemljama članicama domaćinima moraju podnijeti svoje prijedloge šest godina prije naslovne godine. Stručno povjerenstvo iz polja kulture tada odabire uži izbor gradova kandidata, koji moraju podnijeti detaljnije prijave. Naposljetku, povjerenstvo preporučuje jedan od gradove iz zemalja članica Europskoj komisiji.

MARKE ZA ECOC2020 © TOMISLAV TOMIĆ, ©STEVE SIMPSON, REPRODUCIRANO DOZVOLOM HRVATSKE POŠTE©

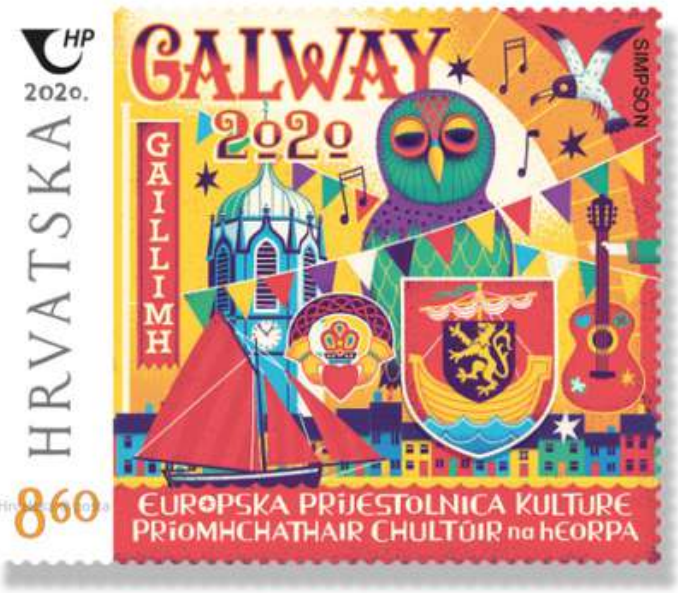

Kulturna baština igra značajnu ulogu u unaprjeđivanju društvenih interakcija i osnaživanju društvene kohezije. To znači da poboljšava životne uvjete pojedinaca, stvara osjećaje pripadnosti i povjerenja u društvo. Društvene interakcije među sudionicima na kulturalnom događanju, kao što su festivali ili sportska događanja mogu zbližiti zajednice.

Kulturalne inicijative može pokrenuti bilo koji obični građanin, a ne samo velike institucije. Aktivno uključivanje građana u kulturalne projekte ima čak i veći učinak nego kada ih se jednostavno poziva kao pasivne sudionike. Kada postanu suautori, lokalni stanovnici imaju priliku oblikovati svoj neposredni okoliš.

UNESCO-vo izvješće „Indikatori kulture 2030.“ (Culture 2030 Indicators) iz 2019. godine stavlja naglasak na prilike u sektorima kulturalne i kreativne industrije za obuku mladih ljudi za stjecanje dobrih poslova.

Dozvolite nam da i vama stvorimo priliku!

ISTRAŽIVANJE ZAGREBA.
AUTORICA FOTOGRAFIJE:
KRISZTINA TOTH

AUTOR FOTOGRAFIJE: GEMMA EVANS, UNSPLASH

POGLAVLJE 2

KULTURNA BAŠTINA U VAŠOJ OKOLINI

Sada kada ste stekli opće poimanje osnovnog koncepta kulturne baštine, možda si postavljate pitanja:
na primjer kako znati što se smatra kulturnom baštinom u vašoj okolini? Tko
odlučuje što se svrstava pod kulturnu baštinu?

Donošenje odluka o tome što se svrstava u kulturnu baštinu odvija se na nekoliko razina koje uključuju:

- **svjetsku baštinu**
- **europsku baštinu**
- **nacionalnu baštinu**
- **lokalnu baštinu**

Svjetska baština:
Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) je međunarodno tijelo odgovorno za klasifikaciju mjesta svjetske baštine. Zemlje članice mogu predlagati mjesta baštine za dodavanje na popis, ali konačnu odluku donosi UNESCO-v Odbor za svjetsku baštinu. Potencijalni kandidati moraju ispuniti kriterije kako bi bili uključeni na popis svjetske baštine.

Pretraživanjem UNESCO-ve stranice možete saznati više o mjestima svjetske baštine diljem svijeta:

- UNESCO popis svjetske baštine
whc.unesco.org/en/list/

- UNESCO popis nematerijalne baštine
ich.unesco.org/en/lists

Europska baština:
Oznaka europske baštine posebna je nagrada kojom upravlja Europska komisija, a koja za cilj ima usmjeriti pozornost na mjesta baštine koja imaju simboličnu europsku vrijednost i koje imaju posebnu ulogu u europskoj kulturi i povijesti. Oznaku europske baštine je od 2013. godine dobilo 38 mjesta.

Možete pročitati više informacija o programu i pronaći mjesta baštine najbliža vama na stranici inicijative Kreativna Europa:

ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en

RADNI LISTIĆ: BAŠTINA OKO MENE

Pravila za klasifikaciju lokalne i nacionalne baštine mogu se razlikovati od zemlje do zemlje. Razmislite o baštini u svojoj okolini.

Prikupite i zapišite nekoliko mjesta baštine na svom području – to možete učiniti oslanjajući se na svoje vlastito znanje, pretražujući po internetu ili ispitujući obitelj i prijatelje.

Jednom kada prikupite nekoliko mjesta baštine, potražite kako su klasificirana – jesu li kategorizirana kao lokalna baština ili imaju oznaku europske baštine? Možda u svojoj okolini imate čak i mjesto svjetske baštine?

Dodatna vježba: ponovno pogledajte svoj popis i razmislite o ciljnim skupinama za svako mjesto baštine.

Postoji li u vašoj blizini nacionalni park, kamo obitelji vikendom vole odlaziti na piknik? Ili možda dvorac koji je je klasificiran kao mjesto svjetske baštine koji privlači turiste iz inozemstva? Razmislite o tome tko posjećuje ta mjesta i kako na njima provode vrijeme.

potražite više o ciljnim skupinama u Cjelini 3. Marketing i komunikacija

PRIMJER

NEMATERIJALNA KULTURNA BAŠTINA: MEDITERANSKA PREHRANA

ich.unesco.org/en/RL/mediterranean-diet-00884

Možda će na prvu zvučati neobično, ali čak se i mediteranska prehrana kvalificira kao kulturna baština. Upisana na UNESCO-v Popis nematerijalne svjetske baštine 2013., ovaj se tip prehrane smatra baštinom zemalja koje leže na obalama Sredozemnog mora, uključujući Cipar, Hrvatsku, Grčku, Italiju, Maroko, Portugal i Španjolsku (UNESCO).

Ovaj tip prehrane karakterizira konzumacija mnogo svježeg voća i povrća, maslinovog ulja i cjelovitih žitarica. Umjesto crvenog mesa preferiraju se riba i morski plodovi, a unosi se samo umjerena količina mliječnih proizvoda. Pomislite, na primjer, na grčku salatu, salatu tabbouleh i ribu s roštilja.

S obzirom da je jedna od najzdravijih i najraznolikijih kuhinja na svijetu, mediteranska prehrana simbolizira i više od same nutritivne vrijednosti. Simbolizira vrijednosti društvene razmjene koja se ostvaruje kroz zajedničke objede, gostoljubivost, raznolikost i dobrosusjedske odnose. Jedenje sezonskog voća i povrća, kupovanje na lokalnim tržnicama te očuvanje i konzumacija hrane iz tradicionalnih keramičkih tanjura i čaša također su dio ove baštine.

AUTOR FOTOGRAFIJE: CONSTANTINOS PANAGOPOULOS, UNSPLASH

Izvori

European Commission (2015): Getting cultural heritage to work for Europe. Report of the Horizon 2020 expert group on cultural heritage.

Kersel, M. M. & Luke, C. (2015): Civil Societies? Heritage Diplomacy and Neo-Imperialism, in Global Heritage: A Reader, edited by Lynn Meskell, Chichester: John Wiley & Sons, Inc.

PBLWorks.com (n.a.): What is PBL?
Available at: https://www.pblworks.org/what-is-pbl

UNESCO (2019): Culture 2030 Indicators. Report.

UNESCO (n.a.): What is Intangible Cultural Heritage?
Available at: https://ich.unesco.org/en/what-is-intangible-heritage-00003

UNESCO (n.a.): Mediterranean diet
Available at: https://ich.unesco.org/en/RL/mediterranean-diet-00884

Bibliografija

Creative Europe (n.d.)
Dostupno na: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en